

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS HÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — 8 kor. Negyed évre — — — 2 kor.
Fél évre — — — 4 " Egyes szám ára — — 16 fill.

Nyilttér soronként 30 fillér.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ifj. Szántó Károly.

Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.

Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők. Kéziratok nem adnak vissza. Hirdetések árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Maradiságunk.

Mi, magyarok büszkén sorozzuk magunkat a nyugateurópai művelt államok sorába, melyeknek, a történelem tanúsága szerint is, évszázadokon át védbástyái voltunk. Az a rohamos fejlődés, melyet Magyarország az utolsó négy-öt évtizedben felmutatott, jogossá teheti büszkeségünket, de azért még sem kell elhítenni magunkkal azt, hogy mi minden tekintetben valóban nyugateurópai modern állam vagyunk. Ázsiából magunkkal hozott számos erényeink mellett sok olyan betegségünk van, ami mint magyar speciálitás szomorú hírnévre tett szert. Ilyen például az „urhatnamság“, amely különösen a magyar közép birtokos osztályban végzi eredményesen pusztító munkáját. Büszkén hirdetjük, hogy a munka nemesít, nem pedig a „kutyabőr“, de azért a „cimkórság“ mint az „urhatnamság“ mellékképződménye, széles rétegekben terjed.

E két betegségnek bénító hatásait látni és tapasztalni minden téren alkalmunk volt és van. A társadalmi és gazdasági élet szintén érzi ezeket. Van azonban még egy magyar betegség, amely e kettőnél is sulyosabb természetű s ez: a maradiság. Olyan bününk

ez, amely miatt a szabad fejlődés törvényei nálunk nagyon nehezen érvényesülhetnek. Állami, társadalmi és kulturális szempontokból pedig határozottan káros jelenség.

Mi sok tekintetben szeretjük majmolni a külföldet, melynek intézményeit átültetjük hozzánk, de sokszor megesik, hogy a lassan és sok küzdelemmel megnyert illetékes körök és faktorok maradisága miatt ez új palánta elsenyved, elpusztul.

Állami intézményeinkben hányszor esik meg, hogy az egyes égetően szükséges reformok keresztülvitele oly hosszasan tart és oly sok huza-vonával történik, hogy a mire a reform megszületik, már újra reformálásra szorul, mert időközben a viszonyok teljesen megváltoztak.

De nemcsak az állami, hanem a városok és községek életében is számos jelenségét látjuk a maradiságnak s következményeinek.

Az emberi fejlődés és művelődés amugy is lassu folyamatát nálunk rendszerint éppen a maradiság és az ósdi felfogás mellett való kitartás zavarja és akadályozza meg. Ezt legjobban a városokban figyelhetjük és észlelhetjük meg. A városoknak az emberi fejlődésben fontos szerep jut s e téren való

feladatainak se szeri, se száma. A megoldásban azonban a városok között óriási különbségeket látunk.

Látunk városokat, melyek a modern fejlődés összes intézményeit megvalósítják. Ezek a városok nem riadnak vissza még a sulyosabb anyagi kiadásoktól sem, ha polgárai egészségéről, jólétéről, szellemi szükségletéről stb. stb. van szó. Az ily városok vezetőit nem lehet maradisággal vádolni. Sajnos, nagyon kevés ilyen városunk van.

Azonban látunk városokat, ahol a fejlődés és előrehaladás a maradiság miatt teljesen szünetel. Az ilyen városok intézményei és egyéb alkotásai a 35—50, sőt 100 év előtti állapotban vannak. Ilyen helyeken ujtásokról beszélni lehetetlen, minek következménye az, hogy az ilyen város nem fejlődik, elmarad.

Megyénk városairól e téren sok jót, sok rosszat hallottunk már. Általában azonban elmondhatjuk, hogy az utolsó két évtizedben a régi felfogás és a maradiság felé való hajlás nálunk is kezd alábbhagyni.

Városunkról szólva pedig megállapíthatjuk, hogy ez a maradiságban nem az utolsó helyet foglalja el. Városunk vezetői a város régi és avult intézményeinek, alkotásainak, szabályainak stb.

A SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

Az az igaz, amit az asszony hazudik.

Népszámlálási jelenet.

Személyek:

Dr. Sas Márton, városi tanácsos, a népszámlálás vezetője.

Pintyőke Pál, tanárjelölt, népszámlálóbiztos.

Csillag Totyi, primadonna.

Mari, szobacica.

I. jelenet.

(A primadonna budoárja. Aki látott ilyet, ismeri, aki nem látott, járjon abban, hogy láthasson; nem tartozik a lehetetlenségek közé. A primadonna a vakítóan fehér kereveten, lábcskáit egymásra pockolva, hever. Mari az esti „Lili“-kosztümöt szedegeti össze.)

Mari: A nagyságos művésznő olyan szép ma!

Csillag Totyi: Igazán? Ugy találja?

Mari: Bizonyisten! Nem csoda, ha úgy bolondulnak utána... A főhadnagy ur is, a gróf ur is, a tanácsos ur is... De a tanácsos ur mégis legjobban. Tegnap is milyen szép pukétot küldött... Ha a neje tudná!...

II. jelenet.

(Az ajtón félénk kopogás hallik. A „jöhet“-re gyengén öltözött, vézna, 20—21 éves fiatal-

ember lép be. Bátoratlanul megáll az ajtónál s zavarában nem tudja, mihez kezdjen. Kínos szünet.)

Totyi: Mi az, barátom? Mit akar tőlem?

Pintyőke: Én, ke-kezét csókolom, Pintyőke Pál filoz... izé tanárjelölt és népszámlálóbiztos vagyok s azért bátorkodtam a nagy művésznőt csöndes kis fészkeben zavarni, hogy adatait följegyezsem. Én fölteszem a kérdéseket s kérem szépen a művésznőt, sziveskedjék az adatokat bemondani.

Totyi: Kérdezzen, barátom.

Pintyőke: Becses neve, művésznő?

Totyi: Csillag Antónia.

Pintyőke: Foglalkozása?

Totyi: Színművésznő.

Pintyőke: Születési éve?

Totyi: Azt már nem! Megbocsát, de én Poczok Tusinak és annak a hülye kritikuskak nem fogok fegyvert adni a kezébe! Ha megmondanám, hogy mikor születtem, hónapokig egyebet sem hallanék. Nem, kedves barátom, mindent megmondok, de ezt igazán ne kívánja tőlem. Inkább csavarja el Poczok Tusi ma este helyettem az Antonin Plenhard fejét, de éveim számát sem önnek, Pintyőke Pál, sem másnak, sem senkinek nem mondom meg. Nem, nem, nem és százszor nem. Pont.

Pintyőke: Bár a törvény most a mű-

vésznőt keresztlevelének előmutatására köteleznél, én ahelyett, hogy eme törvényben gyökerező jogomnak érvényt szereznék, bejelentem az esetet dr. Sas tanácsos urnak, mert a művészet iránti szent szeretetem és a művésznő személyét méltán megillető imádattal vegyes hódolatom nem engedi, hogy a nagy művésznővel szemben úgy járjak el, mint más közönséges halandóval... Csókolom a kezét (megteszi), nagy művésznő.

Totyi: Isten vele, kedves barátom. (Marihoz): Még az kellene, hogy az imádott közönség is tudomást szerezzen a bájos művésznő koráról. Nem is tudom, hogy mer a hivatalos apparátus berontani Thália felszentelt berkeibe! Nem elég, hogy táncolok, énekelek, még magánéletemet is nyilvánosságra vigyem? Hogyisne!

Mari: Igaza van, nagyságos művésznő! Én se mondanám meg, pedig én csak egy nyomorult szobalány vagyok.

III. jelenet.

(Dr. Sas Márton hivatalos helyisége. Íróasztal, előtte karosszék, melyben most Sas dr. ül; dohányzó asztalka két hatalmas bőrfotellel; divány. A tanácsos ur 40 év körüli, egyszerű ur, akin azonban a hivataloskodás is nyomot hagyott. Jelenleg a helyi „Harsona“ reggeli számát olvassa, abból is a „Népszám-

stb. reformálása iránt olyan közömböséget tanusítottak és tanusítanak, amelyből a legjobb akarat mellett is a maradiságot olvassuk ki. Sajnos, de való, hogy a maradiság miatt (vagy talán a pótdától való félelem miatt) számos égetően szükséges intézkedés és reform várja keresztülvitelét. Ilyen például: a vízvezeték és csatornázás, közkórház és vásárcsarnok építése, bérkocsi szabályzat készítése, egészségügyi reformok, a rendőrség szaporítása, városház építése, stb. stb. Ezek a főbb dolgok, amikre szüksége van városunknak. De nem csak ezek megvalósítása, hanem számos jelentéktelen alkotás és intézkedés vész el a maradiság tengerébe. Nem részletezzük mindezeket, de kívánatosnak tartjuk, hogy városunk vezetősege hagyjon fel maradiságával s igyekezzék minden vonalon a modern városok példáit követni, mert különben maholnap olyan híresek leszünk, hogy minden idegen félve teszi lábát városunkba.

íj. Szántó Károly.

Vármegyénk egy gyártelepéről.

Nem automobilon, nem léghajón, hanem az ezeknél is gyorsabb légi uton, képzeletem gyors szárnyain felkeresem újból az én kedves Kudzsiromat. Az ősök vérével megtermékenyített, duskalászt termő anyaföld, a kenyérmező délkeleti kiszögellésében, kiváló szakértelem és a technika újabb vívmányaival felszerelve, hazai vasiparunk egy tekintélyes telepe, a kudzsiri m. kir. vasgyár körül el.

Kudzsirral úgy vagyunk, mint egy szépségében folyton fejlődő, viruló szép leánnyal. Ez a gyártelep, — tudja Isten, — mintha valami varázserővel bírna, még ha rövid időközben látogatjuk is meg, mindig ügyesebbnél ügyesebb, hasznosnál hasznosabb ujitásokkal lep meg, melyek a gyár magas nivóju működését folyton emelik. Nevezetesebb ujit-

tásai a közelmúltban: a vízvezeték létesítése, a brikett gyártás és az acetylen forrasztás és vágás.

A kudzsiri vasgyár fejlesztésének mindig az volt a legnagyobb akadálya, hogy nem birt elegendő vízerővel és a csakis gépekkel való gyártás pedig annyiba került volna, hogy nem lett volna képes e téren a többi kedvezőbb természeti viszonyok közt levő gyárral a versenyt kiállani. A gyár jelenlegi nagytudású és kiváló szorgalmu főnöke, Bergh Tivadar főfelügyelő úgy oldotta meg e nehéz problémát, hogy sikerült neki tekintélyes befektetések árán, a magas minisztériumnál egy vízvezeték létesítésének engedélyezését kieszközölni, mely ez évben már teljesen készen lesz és üzembe is fog vétetni.

E vízvezeték megtekintése, még a laikus szemlélőre is hatalmas benyomást tesz. A gyártól mintegy 4200 m. távolságra egy 8 m. magas völgyzáró gát emeltetett, mely közel háromszázezer km. vizet fog fel. Ez a vízmennyiség a föld alatt elhelyezett vasbeton csövekben vezetetik le a hegy oldalán a gyár fölé, honnan vízgázheggesztéssel előállított vascsövekben 83,6 m. eséssel a turbinákba ömlik. Minthogy pedig egy turbina 750 lóerőt képes kifejteni, a vasgyár a vízvezeték által hajtott két turbinával ezer ötszáz lóerőt nyer, mely erő az összes hengerek és segédgépek hajtására elégséges.

Hogy mily nagy horderejű ez az ujtás, azt eléggé igazolja az, hogy ez által a gyár évenként legkevesebb százezer korona megtakarítást ér el.

A földgáz bevezetésére is a 1915—16. évekre hatszázezer korona van előirányozva. Ha a vízvezeték mellett sikerülni fog a földgázt is a gyárba bevezetni, bizony állíthatjuk, hogy Kudzsir rövid időn belül, az ország legmodernebb gyárára fog fejlődni.

Gazdálkodási szempontból figyelmet érdemel a szintén Bergh kir. bányatanácsos, főfelügyelő által létesített brikett gyártás is. A gázfejlesztés következtében eddig igen sok kátrány folyt el a gyár csatornáin, a sok fahulladék, nemkülönben az alkenyéri fűrészgyárnál felhalmozott fűrészpor felhasználásával nyolc, tíz munkás állandóan brikett gyártással foglalkozik. Ezeket különösen a kazánok fűtésére nagy sikerrel alkalmazzák. Ezen,

eddig teljesen haszontalanul elveszett anyagok feldolgozásával a gyár évenként 25—30 ezer korona értékű tüzelő anyagot nyer, ami ugyanily nagyságu összeg megtakarítását jelent.

Szép és haszonnal járó ujtása a kudzsiri vasgyárnak az acetylen forrasztás és vágás. Ez úgy történik, hogy a gázfejlesztő kárbidra ráfolyik a víz, így fejlődik a gáz, mely csöveken átmegy a pisztolynak nevezett szerkezetbe, nagyot durran, működésbe jön a acetylen s így végzi a forrasztást. Ezen készülék bámulatos milliméteres pontossággal átvágja a vas és acél darabokat, még pedig sűrített hidrogén és oxigén keverékkel. Ez utóbbi adja a nyomást, mely a vasat és acélt keresztül vágja.

Ezen készülék segítségével úgy a vasnál, mint az acélöntvényeknél, az ugynevezett szépséghibák, — alig észrevehető mélyedések, lyukacsok stb. — elenyésznek, s az öntvény a legpontosabban megfelelő az adott méretnek, lesz elkészítve.

Rövid időn belül ezek azon ujtások, melyek a kudzsiri vasgyárnál történtek s melyek örömmel töltöttek el mindenkit, ki hazája iparának előhaladását szíven hordozza.

E sivar korban, midőn a sok megpróbáltatás közepette, szárnyaszegetten vergődik a nemzet, örömmel tekintünk az oly férfiakra, kik szaktudásuk tárházával, lelkesedéssel munkálkodnak iparunk felvirágoztatásán. Ilyen férfiú Bergh Tivadar főnök! Ilyen férfiakból áll a kudzsiri vasgyár lelkes tisztikara.

Mielőtt ismertető közleményünket befejeznék, visszaszállnak emlékeink a múlt időkbe és látjuk, hogy ezelőtt 36 évvel, egy kedves megjelenésű fiatal ember, tele ambíció és becsvágygal, éber figyelemmel vizsgálódva jár kel a kudzsiri vasgyár ócska, rozoga épületében elhelyezett primitív gyárhelyiségben. E fiatal ember a nagy Kerpely, a magyar vasipar megteremtőjének jeles tanítványa: Bergh Tivadar volt, ki mint gyakornok, akkor kezdte meg szolgálatát az államnál. Alig telt el pár év, képzettsége, szorgalma és szaktudásának helyes alkalmazása következtében, nagyobb működési tért nyert és mérnöknek lépett elő a zolyombrezói vasgyárhoz. Innen évek mulva, mint főmérnök a diósgyőri vasgyárhoz lett áthelyezve, honnan érdemei elismerésüül és ad-

lálás" című cikket, mely többek közt ezeket mondja (hangosan olvas):

„Azt hisszük, a nagyközönség meggyőződésének adunk lapunk hasábjain kifejezést, mikor azt mondjuk, hogy a népszámlálás fontos ügye a dr. Sas Márton városi tanácsos kipróbált kezében jó kezébe van letéve. Munkatársunknak alkalma volt beszélni a közszereketben álló, kiváló tanácsossal, aki hosszu nyilatkozatában kijelentette, hogy a népszámlálás ügyét szíven viseli, a maga egyéni reputációját köti annak sikeréhez és különös súlyt fektet arra, hogy az ideális pontosság elve minden vonalon szigoruan érvényesüljön, mert e nélkül az egész népszámlálás a közönséget zaklató, haszontalan ceremónia volna. Birjuk a Sas tanácsos ígését, hogy virágzó városunk népszámlálási adatait a „Harsona“ hasábjain fogja ismertetni. Addig is sikert kívánunk szép, de fáradságos, minden igazi hivatalnok munkaerejét próbára tevő föladatához.“

— Nna, ez egészen jó! Pompás fiu ez a Pista! Igaz, hogy csak egy tarokkpartie közben beszéltem vele s akkor sem erről, hanem a Totyi trikójáról. De mindegy (hehehe), a közönségnek nem kell mindent tudni. (Kopogás.) Szabad! (Hivatalos, szigorura vasalt arc.)

Pintyőke: Bocsánatot kérek, tanácsos ur, hogy zavarni bátorkodom, de utasítása értelmében szives tanácsát kérem arra nézve, hogy mit tegyek Csillag Antónia színművésznővel, aki nem akarta születési évét megmondani... Igaz, hogy okmányt nem kértem tőle, de gondoltam, hogy hát művésznő, érzékeny meg aztán különb bánásmódot is érdemel, mint az egyszerű polgárnők.

Sas (szigoru, hivatalos hangon): Nem jól gondolta, Pintyőke ur. Itt nincs művésznő és polgárnő közt különbség. Itt mindenki egyforma. Hová lesz a pontosság, a tekintély, a közérdek, ha mi hitvány egyéni tetszés vagy nemtetszés rabszolgáivá süllyedünk? Én is tisztetem a színművészetet, ám elvárom a művésznőktől és művész uraktól, hogy ne gördítsenek akadályokat nagy munkánk elé. Bár önt kellene most visszaküldenem a magáról megfeledkezett művésznőhöz, e helyett magam megyek el, hogy nagyobb súlylyal képviseljem városunkat és az ügyet s példát statuáljak a renitens bohémeknek. Rend a lelke mindennek! Csak menjen, Pintyőke ur és máskor legyen szigorubb! A lelkiismeretünk, meg a belénk helyezett bizalom parancsolóan követelik, hogy hajszálpontossággal és kiméletlen egyformasággal járjunk el. Jónapot.

Pintyőke (kipirulva távozik.)

Sas: Ezt jól megmondtam. (Közben, megelégedve a helyzettel, szigoru arca derülni kezd s satiros kifejezést ölt.) Teringettét, milyen jókor jött ez a filozopter! Legalább este előtt is láthatom Totyit. (Felöltö, cylinder, sétapálca, az utcán csokor. Irány — mellékutcákon — a budoár.)

IV. jelenet.

(A budoár. A primadonna egyedül van. Sétál. Rózsaszín pongyola van rajta. Kopogás. „Jöhet!“ Sas belép.)

Sas: Szervusz, aranyos Totyikám!

Totyti: Hogy kerülsz ide ilyenkor, pofikám?

Sas: Ugy mint a népszámlálás vezetője és renitens művésznők rendbeszedője. Hány éves vagy?

Totyti: Neked egyedül megmondom: husz.

Sas: A többit lecsokoljuk.

Totyti: Nem bánom.

Sas (beírja a husz évet): Igaza van „A testőr“-ben Molnár Ferencnek: „Az az igaz, amit az asszony hazudik!“ (Mindketten fölkacagnak, egymás kezét fogva és egymás szemébe nézve a keverethez közelednek, miközben díszkréten, mindent eltakarva, legördül a függöny.)

R. V.

minisztrátív képessége következtében főnöke lett a kudzsiri vasgyárnak. Itt Ő felsége királyi bányatanácsosi címmel tüntette ki, majd felügyelő, főfelügyelő lett és most 36 év után neve összevan és összelesz forrva a kudzsiri vasgyár történelmével.

Mi, kik nem lehetünk jelen, hogy őt ez alkalommal, midőn munkásságának oly szép és nagy eredményeit érte el, személyesen üdvözölhessük, tesszük ezt ez uton, őszintén kívánva: hogy teremtő lelke még sok éven át munkálkodjék édes hazánk iparának felvirágoztatásán. A mint eddig: úgy ez után is éljen a hazának és munkálkodjék a hazáért.

Góbé.

A magyar gyorsírás 50 éve.

Irta: Bródy Károly.

A magyar gyorsírás 50 éves jubileumát ünnepelték e héten Budapesten. Külföldi gyorsírókkal volt tele fővárosunk, kik kongresszusunkra eljöttek megnézni, hogy 50 év alatt mennyit haladt a gyorsírás ügye. Az eredmény igazán bámulatos.

1863-ban, mikor Markovits Iván a német Gabelsberger-rendszert magyar nyelvre átültette és a rendszert könyvben kiadta, a gyorsírást tanulók száma igen csekély volt, ezzel szemben ma évente mintegy 15—20.000-en tanulják a gyorsírást, felismerve annak fontosságát és gyakorlati hasznát. Hivatalnokokat ma már nem is igen vesznek fel gyorsírástudás nélkül, parlament, újságírás pedig teljesen elképzelhetetlen volna gyorsírók nélkül.

Jelenleg 4 gyorsírási rendszer van Magyarországon: a Gabelsberger—Markovits, a Nagy Sándor, a Stolze—Fenyvessy és Radnai Béla egyszerű gyorsírása.

Legelterjedtebb ezek között a Gabelsberger—Markovits, melynek, mint a legtöbb gyorsírási rendszernek két része van: a levelező- és a vitagyorsírás. A levelező gyorsírással az egyes szavaknak minden betűjét kiírjuk a maguk rövid gyorsírási jelével, míg a vitában kihagyunk egyes betűket, rövidítjük a szavakat amennyire csak lehet, pl.: csukd be az aj... (ez természetesen ajtot jelent) vagy nyisd ki az ab... (ablakot) stb. vagy csak egy magánhangzóval jelölünk egy-egy szót, pl. Kéz kezet o... (mos).

A levelező gyorsírás mintegy négyszerte gyorsabb a rendes írásnál, lassu diktátumok követésére jó, a vitával ellenben akármilyen gyors beszédet, vagy diktátumot hünen lehet követni. A diktátum gyorsaságát megtudjuk, ha megolvassuk, hogy egy perc alatt hány szótagot diktáltunk le. Levelező gyorsírással átlag 100—130 szótagot lehet írni, míg vitával nem tudnak oly gyorsan diktálni, hogy azt a jobb gyorsíró ne tudja követni. Egyike legkiválóbb gyorsíróinknak Teőreök Aladár, aki az 1912.-iki mester versenyen a diák gyorsíró bajnok címet nyerte el. Hogy a vitairás ennyire fejlődött az Fabro Henrik dr.-nak köszönhető, ki az igazi vitairást, a róla elnevezett fabroizmust megalkotta, ujtásait kiváló tanítványa Szőke dr. foglalta össze. Ez legjobb vitairási tankönyvünk.

A legelterjedtebb levelező gyorsírási könyvet Bódogh János írta (nincs messze a huszadik kiadástól), ki egész életét a gyorsírás mennél szélesebb körben való terjesztésére fordította. A gyorsírás történetével legintenzívebben Téglás Géza dr. a dévai születésű gyorsíró foglalkozik, kinek az apja a mostani érettségik alatt itt Szászvároson, mint miniszteri biztos volt jelen. Téglás dr. semmi áldozattól vissza nem rettenve gyűjti a gyorsírás történetére vonatkozó adatokat. Bálint Antal tudományos kísérletei nagy-

becsüek, ő foglalkozott először a gyorsíró pszichológiájával, most is minden idejét kísérletezésekre fordítja, valószínű, hogy nem sokára egy a gyorsírásra igen fontos dologról fog beszámolhatni. Az ő nyomdokán haladt egy igazán agilis fiatalember: Radnai Béla, ki „Az egyszerű gyorsírás tankönyvét” írta, melyből néhány óra alatt sikeresen elsajátítható a gyorsírás. Nagyon valószínű, hogy rendszere rövid időn belül ki fogja szorítani a többiekét.

Most szándékoznak az egységes magyar gyorsírást megalkotni, de abból bajosan lesz valami.

Ez a gyorsírás mai helyzete.

A jövőbeli pedig valószínűleg csak utopisztikus gondolat az, hogy a gyorsírás majd kiszorítja a rendes írást, az emberek írni-alkalmazni fogják gyorsírással fogják végezni. Ez óriási szociális változást idéz majd elő és roppant nagy gazdasági (idő) megtakarítással fog járni.

NAPI HIREK.

AKTUÁLIS STRÓFÁK.

Őfelsége születésnapjára.

Augusztus tizenhét! Sugaras szép napod
Lobogva lángol fel milliók szívé.
Köszöntlek és a dal égő hódolattal
Lelkesül jöttödnek röpke ihletén!
Hová lobogásod egy paránya eljut
S vakító fényednek egy lengése száll:
Oltárt emel a szív s minden érzeménye
Néked áldoz, hódol, felséges király!

Nyolcvanhárom esztendő! Mennyi emberöltő!
Ami elviharzott szent fejed felett!
Láttad bilincsekbe, rabigába verlen
És nagynak, szabadnak ezt a nemzetet!
Hordoztál szivedben töviskoronákat,
Roskadozó hitet, száz sajtó sebet.
... A genfi tó felől síró szellő szálldos...
Sirtál és a nemzet együtt sirt veled!

Gyümölcsérlelő nyár hajlik késő ősze.
A dalos madárka messze száll, kerül.
Elszáll, eliramlik a gyorsröptű Élet
S koronás fejed is fehérbe vegyül...
Óh, ha testet öltne mindenik fohászuk,
Mely naponta Érted száll az Ég felé:
Erősebb gárdája nem lenne a földnek,
Amely szent Életed' hübben őrszené!

Szent hazaszeretet! Nemes királyhűség!
Te mindent átfogó, védő szeretet!
Mig e határok közt egy magyar szív dobog,
Mindörökre egybe, eggyé forrt veled!
S bár hulló verejték tapad kenyeréhez,
Mit e vérrel szentelt rögökről arat:
Áldja Istenét, hogy magyarnak született
S itt leli sirját a hármás bérc alatt!

Óh, hatalmas Isten! Királyok királya!
Aki fennen trónolsz Ég és Föld felett:
Hallgasd meg az imát, mit e hon lakói
A magyar királyért hozzád küldenek!
Ragyogjon hatalma sugaras világa,
Szent karoddal védve, óva fonjad át:
Érezze a nemzet szíve dobbanását.
Isten! Tedd boldoggá s naggyá a királyt!

*

Ilonkák.

Hozzatok virágot,
Dalt szíveiknek,
Napsugár, ragyogd be
Hétfőn a napot,
Repülő fecske
Köszöntsd Ilonkát,
Rózsabokor, adj
Édes illatot,
Amennyi álmod!

A nyár csak teremhet,
Örökös búbájjal
Áraszd, Idő, rájuk,
Anyá-Ilonkák lelki tisztaságát
Őrizzék meg Ilonka senorá-
Együtt jár e névvel [juk.
A tavasz derüje,
Mosolygó napfény
Minden betűje,
Vigasz a szívnek,
Nyugtalan vágyak
Elaltatója,
Gyöngé szíromból,
Himes reményből
A takarója.
Van lánynév más is,
Nem tagadom meg
Gyönyörködve bennük
Azért a multam, —
De ez kísért végig,
Végig az életem,
Azért dicséri
Szegény versírójuk
Oly elfogultan.

*

Szent István.

István, te szent apostól
Buzgó szíveddel áldunk!
Nézz reánk a magasból,
Koronás királyunk!...
Te, ki adtál talizmánt
A keresztben nekünk,
Hogy szent védő karja közt
Fényesedve éljünk...

Véren szerzett hazánkat
Bástyákkal raktad meg,
Pajzsul a szabadságnak
Állnak, mint nagy vashegy...
Testvértelen nemzetünk,
Hogy Égnek ajánltad —
Tízszázéves életünk
Áll, istencsodának.

Vérszentelte hantokon
Járunk ezeréve.
Csontból épült halmokon
Borulunk le térdre:
Magyarok nagy Istene!
Fordítsd meg a sorsot!
Ne sujtson már balkeze,
Legyen e hon boldog.

R. Tóth József.

— **Személyi hírek.** Kövesházi Kövess Hermann hadtestparancsnok f. hó 13-án és Poleschinsky József ezredes, dandárparancsnok f. hó 12-én városunkba érkeztek s itt a helybeli gy. ezred felett szemlét tartottak. 13-án este a hadtestparancsnok tiszteletére a katona zenekar a „Central” nyári helyiségében sikerült koncertet rendezett, amelyen a tisztikar teljes számban részt vett. Ugyancsak a civil közönség is nagy számban jelent meg ott.

— **Bírósági kinevezések és áthelyezések.** Az igazságügyminiszter dr. Juhász Péter alsójárai járásbírói jegyzőt a petrozsényi járásbírói székhez áthelyezte; Geley Kálmán dévai törvényszéki joggyakornokot a körösbányai, dr. Szatmári Lajos tordai és dr. Székely Albert dévai törvényszéki joggyakornokokat az algyógyi járásbírói székhez helyezte; Kerekes Mihály dési járásbírói székhez a vajdahunyadi járásbírói székhez irnokká nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A közoktatásügyi miniszter Vég Eszter polgáriskolai segédtanítónőt a dévai polgári leányiskolától a törökszentmiklósihoz helyezte át.

— **Házasság.** Zalányi László általánosan ismert helybeli iparos f. hó 10-én tartotta esküvőjét özv. Németh Gáborné úrnővel Sárdon. Sok szerencsét kívánunk!

— **Halálozások.** Hunyadvármegye uriságának egy köztisztviselőben álló matronája, özv. csikvacsárcsii Lázár Györgyné hunyt el. Haláláról a család a következő gyász-

jelentést adta ki: Szenttamási Szalánty László és neje, száldobosi Borbáth Berta, ugy a maga, mint közeli és távolabbi rokonok nevében legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy forrón szeretett testvérük, illetve sógornőjük: özv. csikvacsárcsii Lázár Györgyné, született szenttamási Szalánty Karolina 68 éves korában, özvegységének 15-ik évében hosszas szenvedés után és a szentségek ájtatos felvétele után folyó hó 6-án délután 1 órakor elhunyt. Hült tetemeit folyó hó 9-én délelőtt 10 órakor fogjuk a helybeli vasuti állomástól a róm. kath. sirkertbe kísértetni és lelkiüdvéért az engesztelő szentmise-áldozatot folyó hó 11-én reggel 8 és fél órakor fogjuk a helybeli Szt. Ferencrendi templomban az Egek urának bemutatni. Nyugodjék csendesen s az örök világosság virrasszon elszállt lelke fölött! Emléke legyen áldott! Déva, 1913. év aug. hó 6-án.

— **Meghívó.** A f. évi augusztus hó 17-ikén ő felsége I. Ferencz József királyunk születésnapja alkalmából a polgári lövöldében Andrae József polgármester és Simon Ferenc nyug. kollégiumi igazgató urak védnöksége alatt rendezendő táncsal egybekötött fényes tűzijáték estélyre. Kezdeté este pont 8 órakor, pénztár nyitás 6 órakor. Belépődíj: személyenként 50 fillér. Katonáknak és gyermekeknek 30 fill. A tiszta jövedelem jótékony célra, az árvizkárosultak fölsegítésére fordítatik. Felülfizetések köszönettel vétetnek és nyilvánosan fognak nyugtáztatni. Tekintettel a jótékony célra számos látogatást kér

a rendező bizottság.

— **Értesítés.** A szász nemzeti universitás gyűléseire küldendő követeket régi megegyezés szerint Szászvároson magyarok és szászok felváltva jelölik. A lejárt cyklusban a magyarok jelölése folytán Simon Ferenc ny. igazg.-tanár volt a követ. Most a szászokon van a sor, kik az időszakra Andrae József polgármestert jelölték s kérjük a magyar pártot, hogy szavazatukkal jelöltjüket támogassuk, a miképpen ők is a támogatták a mi jelöltünket. Ezek folytán a magyar párt választói tisztelettel felkéretnek, hogy a folyó hó 19-én délelőtt 9 órakor a helybeli szásziskola munkatermében tartandó követválasztáson a szász jelölt megválasztását támogatni méltóztassanak. A pártelnökség.

— **Bucsuestély.** Bihary Ödön kir. erdőfőmérnök saját kérelmére Besztercebányára történt áthelyezése folytán távozván városunkból, barátai és ismerősei tiszteletére f. hó 23-án, szombaton este a „Centrál“-szálló dísztermében társasvacsora keretében bucsuestélyt rendeznek. Bihary főmérnökben városunk társadalma egy agilis és minden közügy iránt önzetlenül érdeklődő férfit vesz el, aki nemcsak mint szorgalmas és lelkiismeretes tisztviselő, hanem mint magán ember is általános tiszteletet és szeretetet vívott ki magának. Mint a város képviselőtestületének, a Szászvárosi Takarékpénztár igazgatóságának és a Magyar Kaszinó választmányának tagja, mindig közmegelegedésre működött és harcolt a közért. A társasvacsorán résztvenni akarók ebbeli szándékukat Borbély Sámuel erdőmérnöknel vagy ifj. Szántó Károly, lapunk felelős szerkesztőjénél jelentsék be.

— **Koncert.** A zenekedvelőknek újra alkalmuk lesz egy élvezetes estében részesülni. Ugyanis Szombaton, augusztus 23-ikán a „Transsilvania“-szálló nagytermében Mataus Mátyás általános ismert zenetanító, régibb és néhány újabb tanítványainak közreműködésével terített asztalok mellett vonós négyes estélyt rendez. Program: 1. Wa g-

ner: Lohengrin előjáték 4 hegedűre. 2. Haydn: F dur quartett Nro 17. Presto, Andante, Menuetto, Scherzando. 3. K. Kom-sak: a) Volksliedchen, b) Märchen. 4. Haydn: C dur quartett Nro 77. Allegro, Adagio, Menuetto, Finale. 5. Biehl: La serenata, Ständchen, pizzicato darab. Kezdeté este 8 órakor. Belépődíj 1 K, Tanulóknak és katonáknak 60 fill. Páholy 6 K. Páholyjegyek elővételben Zobel C. divatáru üzletében kaphatók. A hangverseny után táncmulatság is lesz.

— **Társasvacsora.** Algyógy társadalma Lukács Ignác ujonnan kinevezett kir. vezető járásbíró tiszteletére f. hó 19-én, kedden este 8 órakor a földmives iskola dísztermében társas vacsorát rendez. Amint értesültünk, az összejövetel nagyon népes lesz. Szászvárosról is sokan fognak megjelenni e banketten újabb tanujelét adni annak a szeretetnek és ragaszkodásnak, amellyel ittléte alatt szeretetreméltó egyéniségével kivivott magának

— **Nyilvános köszönet.** Vettük az alábbi sorokat: Tekintetes Szerkesztő ur! Minél kiáltóbb egyfelől a nyomor, mely enyhítésre vár és segítő eszközök gyűjtésével sarkalja a humánus intézményeket, de másfelől a közöny, mely csak a saját érdekének kielégítésével törődik: annál méltóbb és szükségesebb — nem hizelgésből, de példaadásul — minél szélesebb körben mutatni fel az olyan nemes cselekedetet, melynek nyilvánosságra hozását becses lapjában is kérjük. Ismét a kegyelet egyik legnemesebb gyakorlásáról kell, hogy hálás elismeréssel emlékezzünk meg a nyilvánosság előtt. Nagys. Bocz Vilmos és Bocz Soma urak, hogy e földön továbbra is marandandóvá tegyék a szeretetnek azt a jótévközvető melegt, mely jó édes anyjuk, már néhai Bocz Sámuelné szívéből, egész élte folytán áradott a segélyre szorult szegények felé: együttesen kéttőszáz korona alapítványt tettek ref. egyházunk „Szegény-segély alapjára”. Valóban legszentebb hivatása betöltésében segítették ezzel az egyházat és egyszersmind — emberileg szólva — örök oltárt emeltek drága halottjuk emlékének, mert valahányszor a ruhátlanok egy ruha darab, az éhezőknek egy darab kenyér jut e jótéteményből: mindannyiszor az ő neve is bele lesz foglalva a felsegítettek áldó imájába. Áldja is meg haló poraiban is Isten az ilyen édes anyákat, kik gyermekeikre a nemes áldozatkésztséget is hagyják örökségül! Szászváros, 1913. augusztus 8 án. A ref. egyház előjárósága.

— **A jegyzői egyesület közgyűlése.** Hunyadvármegye jegyzői egyesületének választmányára f. hó 5-én Déván ülést tartott Fekete Máté egyesületi elnök vezetése mellett amelyen elhatározták, hogy az idei őszi rendes közgyűlést jövő hó 8-án Pujon tartja meg az egyesület. Együttal letárgyalták a közgyűlés tárgysorozatát és megállapították a választmány határozati javaslatait. A választmány tagjai majdnem teljes számban megjelentek a gyűlésen.

— **Szülők és érdeklődők figyelmébe.** A szászvárosi ref. Kún-kollégium 1912—13. évi értesítője — egy kissé megkésve — a napokban megjelent. A gazdag tartalmu értesítő az iskola életét részletesen tárgyalja. A szülők számára szükséges tudnivalókat is tartalmazza. Az iskola igazgatósága kívánatra bárkinek is szívesen küld belőlük.

Országút 7 házszám alatt október 1-től egy elegáns utcai lakás kiadó. Értekezhetni Kovátsik Simon vendéglősnél.

— **Adomány.** Néhai özv. Bocz Sámuelné Szigethy Karolina urasszony ravatalára helyezendő koszoru váltságául, a boldogultnak testvérei: nagytiszteletű János Albertné urasszony 20 K, öngasága özv. Fekete Ferencné urasszony 25 K adományozott a szászvárosi ref. templomépítési alap javára. A nemes célu adományért a ref. egyház előjárósága hálás köszönetét fejezte ki.

— **A csendőrök ellen elkövetett merénylet vége.** Valami érthetetlen rejtélynek tűnik fel az alábbi esemény, ami Hátszegen történt f. hó 7-én éjjel és amelynek egy halottja és két súlyosan sebesültje van. A hátszegi csendőrösről f. hó 7-én este járőrként kiindult egy járőr, amely Baló Sándor csendőrből és Jakab Imre próbacsendőrből állott. Az volt a parancsuk, hogy éjjel 11 órától 12 óráig leszállást foglaljanak el a postatakarék-pénztárnál. A két csendőr egy kerítés mellett huzodott meg. Éjjel fél 12 óra tájban arra haladt két oláh legény részegen. A csendőrök elengedték őket maguk mellett menni. Azok elhaladtak, mintha észre sem vették volna a csendőröket, de egy idő múlva visszafordultak, mintha a korcsmába akartak volna visszatérni. A csendőröknek sejtelmük sem volt, hogy mit tervez a két garázda legény. Mikor a csendőrök leshelye elé értek, hirtelen megragadták a csendőröket és a fegyvert akarták tőlük erővel elvenni. Dulakodás közben elővették a kést és Jakab csendőr kezét csuklóban átvágták, Balót pedig megszurták, azután elmenekültek. Baló súlyosan sebesült társát, akinek elvérzéstől tartott, dr. Köntzey járásvorshoz vitte és neki ápolás végett átadta, majd a laktanyára ment és jelentést tett az esetről. Sándor Lőrinc őrsvezető egy másik csendőrrel azzoual az orvtámadók keresésére indultak és azonnal meg is állapította, hogy Ivásk Nikulae és Dinis Márk voltak a vakmerő legények. Amint a csendőrök Dinis házához értek, látták, hogy az épen meg akar szökni. Amint észrevette a csendőröket, övéből revolvert rántott elő és két lövést tett a csendőrök felé, de nem talált. Ekkorra odaugrott Sándor őrsvezető és szuronyával ugrszurta keresztül a vérengzőt, hogy az azonnal szörnyethalt. Jakab Imrét beszálították a dévai közkórházba, hol másnap reggel megoperálta dr. Mótz igazgatófőorvos. Állapota súlyos, mert a bal kéz összes inai át lettek vágva és kérdés, hogy nem marad-e béna. A hadbíró már ki szállt az eset megvizsgálása végett.

— **Városi közgyűlés.** Szászváros szab. kir. rend. tan. város képviselőtestülete 1913. évi augusztus hó 16-án, lapunk zártakor, d. u. 3 órakor a Magyar Kaszinó nagytermében rendkívüli közgyűlést tartott. Állandó választmányi ülés 1913. évi augusztus hó 15-én d. e. 11 órakor a polgármester hivatalos helyiségében volt. Tárgysorozat. A borítal és huszfogyasztási adók beszedési jog megváltási összegének megállapítása. 2. Az 1913. évi költségvetés jóváhagyása. A gyűlés lefolyásáról jövő számunkban referálunk.

— **A „Szászvárosi lövészegylet”,** amint már mult számunkban is jeleztük f. hó 17-én és 18-án nagyszabásu ünnepélyt rendez a sétatéri lövöldében. A nagyszabásu és dévai lövészegylet is részt vesz a löversenyen. A lövészek vasárnap reggel zenekísérettel vonulnak fel a lövöldébe. A löverseny ma, vasárnap és hétfőn egész nap folyik. Hétfőn délután 6 órakor díjak kiosztása a lövöldében, este pedig társas összejövetel a „Transsilvania“-szállodában, amelyre vendégeket szívesen lát a lövészegylet. Felhívjuk a közönség érdeklődését eme impozáns ünnepélyre és lövészversenyre. Ekkor fog lefolyni a „lövészkirály” címért való verseny is egy újabb évre.

— **A betörés ügyében** folynak a nyomozások. A detektívek eddigi munkája sok érdekes és meglepő adatot hozott felszínre, miket a nyomozás érdekében elhallgatunk. 3—4 nap múlva már teljesen ismeretesek lesznek az összes adatok, mikor is — valószínűleg — a tettesek is kézre kerülnek.

— **Egy nagy cég fizetéseképtelensége.** A dévai Szóts és Bogdán cég, amely az „Orient“ szálló tulajdonosa, illetve a „Fehérkereszt“ szálló bérlője fizetéseképtelenséget jelentett. A nagy gazdasági pangás, a pénztelenség, a kereskedelem üzlettelensége a legnagyobb mértékben sújtotta ezt a vállalkozást, amely jobb sorsra volt érdemes, hisz az Orient szálló megalkotása egész nevezetessége volt Déva városának, bár a befektetett óriási összeg nem állt arányban a jövedelemmel. A hatalmas cégek utazói csak szórványosan jelentkeztek, a nagy személyzet, a befektetés elmaradt haszna feltartóztatlanul sodorták ezt a különben életrevaló vállalkozást a bukás felé. Szóts F. Lajos személye iránt különösen nagy arányban nyilvánult meg a részvét. A dévai piacnak 25 éven keresztül volt kiváló iparosa, aki a közgazdaság minden ágában szakadatlanul dolgozott. Részt vett a dévai pénzügyi intézetek alapításában és benn volt mindegyiknek igazgatóságában, vagy felügyelő-bizottságában. A tragikus összeomlás nagy horderejét a leghumánosabban fogta fel a „Dévai Takarékpénztár“, amelynek kezdeményezésére a dévai pénzügyi intézetek egy szindikátust alakítottak, hogy a céget a bukástól megmentse. Elfogadták elvben, hogy megpróbálkoznak a cég pénzügyeinek rendezésével. A csődöt kérőkkel egyezkedni próbáltak, aminek eredménye az lett, hogy a csőd tárgyalást immár másodszor elhalasztották. — Ujabb csőd tárgyalást hétfőre tűzött ki a dévai törvényszék, aminek eredménye — természetesen — előre nem látható.

— **Bűnös manipuláció.** Algyógyról jelentik: Kurpény községben a csendőri nyomozat alapján kiszállt ügyészség a megejtett boncolás alapján megállapította, hogy T o d e a Gyorgyica B e s c h Pávella együttesen méhmagzatelhajtást követtek el. Az esetet súlyosbíttja az is, hogy a 6 hónapos gyermeket élve temették el. A bűnösöket a dévai ügyészség vette pártfogásába.

— **Labdarugó körmérkőzés Piskin.** F. hó 3-án történt meg Piskin a „Hunyadvármegye“ legjobb labdarugó „csapata“ címért a hugyadvármegyei labdarugó csapatai között a közdelem. Résztvettek a mérkőzésben a piski-i, dobrai, dévai, marosillyei, és hátszegi csapatok. Az egész nap tartó igen heves és érdekes küzdelemből a „Hunyadvármegye legjobb labdarugó csapata“ címet és az ezüstérmét a Piski-i V. Sportegyesület nyerte meg. A Hátszegi Sportegyesület mint második, nagy bronzérmét és a Marosillyei Sportegyesület, mint harmadik, kis bronzérmét nyert. Az érme kiosztása után sikerült táncmulatság volt.

— **Pótlás.** Lapunkban leközölt iparosok névsorából téves kimutatás folytán N a s z t a János kőműves mester neve kimaradt. Eme hiányt most e pár sorral pótoljuk.

— **Néptanítók sportkiképzése.** A marosvásárhelyi 22 honvéd gyalogezredben július közepé óta mintegy 100 néptanító önkéntes van összpontosítva az ország minden részéről sporttanfolyamra, a mit Marosvásárhelyen kívül csak Kassán és Iglón rendeztek még. A tanfolyamra a kassai 9., a trencsényi 15., szatmári 12. kolozsvári 21., marosvásárhelyi 22., nagyszebeni 23., brassói 24., és dési 23. honvéd gyalogezredek tanítói, mint önkéntesek lettek Marosvásárhelyen összpontosítva 3 heti időtartamra, mely alatt kizárólag a sportfejlesztés, tornanevelésben gyakorolták őket. A

tanfolyam eredményeit augusztus 5-én tornanünnepély keretében mutatták be.

— **A szászsebesi marhavásár** f. év aug. 21, 22 és 23-án, a kirakodóvásár pedig aug. 25-én tartatik meg.

— **Adóbefizetési eredmény a szászvárosi kir. adóhivatal kerületéből.** 1913. július hóban befolyt: Egyenes adókban, hadidíjakban: 19953 K 30 fill. Fogyasztási és italadóknál: 34930 K 60 fill. Jog-, bélyegilleték és illetékegyenértékben 12550 K 04 fill. Dohányeladásból 22095 K 43 fill. Összehasonlítva ezen befizetési eredményt az 1912. július havi eredménnyel, az 1913. július havi eredmény: Egyenesadóknál kevesebb 1379 K 92 fill. Fogyasztási és italadóknál kevesebb 4643 K 51 fill. Jog- és bélyegilletéknél több 5297 K 83 fill. Dohányeladásnál kevesebb 4164 K 82 fill.

— **A Hátszegi Sport Egylet** f. hó 10-én tartott sportversenyéről szóló tudósításunk — bár ki van szedve — helyszüke miatt csak jövő számunkban fog megjelenni.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Kérném ezen pár sornak helyet adni b. lapjában.

Az ipartestületi Elnök ur az általam írt újság cikkekre akarván válaszolni, neki fogott személyeskedni, kedélyeskedéssel felajánl rangokat, meg sok mindent, ami nem a tárgyhoz tartozik.

Kéri a nevemet. Miért? Mi szüksége van reá? Itt a tárgyilagosság, a lényeg a fő s nem a cikkíró neve.

Ajánlom az Elnök urnak, hogy máskor nézze át jobban azt a cikket, melyre reflectálni akar és ne személyeskedjék, ha tisztán közérdekű ipar ügyek tárgyalatnak általánosságban anélkül, hogy konkrét esetek vagy megnevezett személyekről volna benne szó.

Országunk jövő iparának ügye, gondolom tartható annyira komolynak, hogy egy komoly lap hasábjain erről tárgyalva ne viccelődjék.

Elnök ur soraimat félre magyarázza, a lényegére vonatkozólag pedig azt mondja, hogy már régen töri a fejét rajta. (Kár, mert megtalál fájlalni.) Inkább kérdeje meg valakitől, hogy miként rendelkezik a népnevelési törvény, s akkor meg fogja tudni, hogy a gyermek 6 éves korában köteles iskolába járni. Továbbá nézze meg az 1884. évi törvényekbe iktatott ipartörvény 60. §. (Arab számmal.) Ott megfogja találni, hogy csak a 12 évet betöltött fiu vehető fel tanoncnak. Ezt adja szépen össze és megfogja találni eredményül a 6 osztályt.

De jöhet az a fiu tanoncnak 14—15 éves korában is, 4 közép osztállyal, abból aztán lehet jó iparos, hogy ez nincs így, annak nem én vagyok oka, hanem az ipartestület.

Minthogy nem veszik kellő szigorúan a népnevelési-törvény végrehajtását, azért a szülők elmulasztják gyermekeik iskoláztatását, abban bizván, hogy iparos-tanoncnak ugyanis felveszik.

Még sokat beszéltem ez ügy magáról, de hagyjuk, mert az Elnök urnak nem sürgős, az ő tanonca, (t. i. az Elnök uré) ugy is leüti az ökröt, ha nem járt is iskolába.

Nem törődik az Elnök ur a nagyobb képesítéshez kötött, több tudást igénylő ipari pályával. Mint például fa- és fémipar, szabó, cipész, építés stb.

Továbbá, mint előbbi cikkemben is jeleztem, purifikátornak nem toltam fel magam, de az

*) Közérdekű felszólamlásokat e rovat alatt díjtalanul közlünk. A felelősség a beküldőt terheli. Szerk.

ipar ügyeket figyelemmel kísérni s ott, ahol szükségét látom, vétomat felemelni, ahhoz nemcsak jogom van, hanem kötelességem is.

Ehez nem kell az Elnök ur által felajánlott rang és engedély.

A művelt Európában érzem magam, szabad polgár vagyok, s az előbbi cikkem megírására is az Előljáróság nagy tevékenysége készítetett. Mert büszke lehet reá, hogy e téren vezető szerepet játszik a többi városokkal szemben.

Mert míg más helyeken 2 K a tanonc beíratási-díj, itt Szászvároson már 10 K. Ipartestületünk ezen anyagi sikeréhez, szeretném, ha erkölcsi téren is szerezne magának babérokot.

Befejezésül még egy pár sort a tanonc tovább neveléséről; persze ez is csak szerény véleményem.

Én az iparos pályát tudást igénylő komoly életpályának tekintem, mi csak olyan formán érhető el, ha az iparos-tanonctól megköveteljük az alaptudást, úgy mint más életpályán is megkövetelik.

Az iparos pályának megcsufolása, lekicsinylése nyilvánul meg abban, hogy itt az alapképesítés megszerzéséhez semminemű tudás igazolása nem kívántatik.

A segéd-képesítő vizsga letételét követeljük meg a tanonctól, mielőtt a munkakönyvet a kezébe adnák.

Egy kis iparértségi lenne, melynek anyaga nem állna klasszikus tudományokból, de magába foglalná a közönségesebb tehetségű ifju által is elsajátítható átlag ismereteket, a mesterség tudás gyakorlati követelményeit, aki ezt sem tudná, könyörtelenül vissza utasítani, míg azt jól megtanulja, s ki ezek után lesz segéd, ezt a munkakönyvet a kezébe bátran ereszthetnők az életnek.

Köszönöm a szíves türelmüket.

Szászváros, 1913. augusztus 16-án.

Egy iparos mester.

Sz. 4126/913. közíg.

Nyilvános árlejtés.

Szászváros szab. kir. város tanácsa a bevényi és sebeshelyi patak árvize által megrongált patak helyreállítására drót-fonatba burkolt válogatott folyamkavicsból készült védművek létesítését elhatározván, az ezekhez szükséges 8—15 cm. nagyságu kavicsnak a védművek helyszínén való összegyűjtésére ezennel nyilvános árlejtést tűz ki. Az iparskolai hid közelében circa 1000 m³, a romoszi hid körül circa 500 m³ és a romoszhelyi hid és villanytelep körül circa 1200 m³ 8 cm. felüli nagyságu folyamkavics figurában lenne átadandó. A pályázók írásbeli ajánlatukat *f. hó 26-án déli 12 óráig* a városi tanácsnak benyújthatják.

Szászváros, 1913. augusztus hó 14-én.

Polgármester helyett: *Szász Sándor*, városi tanácsos.

KÖZGAZDASÁG.

Miért van legtöbb pénz Franciaországban? Azért mert az egész ország okszerű gazdálkodást folytat. Elsőhelyen természetesen a kertgazdálkodás áll, mint amely az őstermelés összes ágazatai között a legjövödelmezőbb. A kertgazdálkodás főjövödelme a nemes gomba tenyésztés, melyet oly nagyban üznek, hogy a párisi piacon évente 51 millió frank forgalmat produkálnak, az egész országban pedig sok száz millió frank értékű nemes gombát árusítanak. A nemes gomba tenyésztése rendkívül egyszerű és gazdaságos. Termelhető mindenütt, ahol csak egy kis fedett helyiség van; — tehát üres szobában, konyhában, ahol főznek is, barlangban, szímben, pincében és istállóban egyaránt, sőt még

a padlásán is. Egy 20□ mtr. területen, — tehát egy rendes szoba nagyságnak megfelelő helyen — körülbelül 300 kgr. termés produkálható, ami pénzértékben 600 franknak, nálunk pedig még egyszer annyinak felel meg, miután nálunk két annyi árban lehet értékesíteni. Egy 20□ mtr. területű gombatelep be rendezése alig követel áldozatot, mert 2 székér közönséges friss lótrágya és 3 kgr. gombacsira kell hozzá. Utánozzuk tehát a Franciákat és neveljünk nemesgombát, mely kitűnő tápértékénél fogva a húst is pótolja és egyben a nálunk oly gyakran előforduló gomba mérgezést is teljesen kizárja. A közérdekre való tekintettel utbaigazítással és bővebb felvilágosítással bárkinek is szívesen szolgál a kiadóhivatal. Tisztelettel

Váradvelencei kertésztelep vezetősége.
Nagyváradon.

Sz. 2833/1913. tlkvi.

Árverési hirdetés kivonata.

A szászvárosi kir. járásbíró mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy Popovics Tekla végrehajthatónak 41 K tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében, a szászvárosi kir. járásbíró területén levő, a szászvárosi 2910 sz. tlkvben A + 1 rend 1255, 1256 hrsz. ház, udvar és kertből Gyorgyin Sámuel 1/2-ed rész jutalékára 820 K kikiáltási árban, úgy azonban, hogy a kikiáltási ár 2/3-adán alul el nem adható s a bánatpénz az árveréskor a vételár arányában kiegészítendő, az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1913. évi augusztus hó 28-ik napján d. e. 9 órakor ezen telekkönyvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron a fent kített feltételek szerint eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfo-lyammal számított, és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-kepes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a

értelmében a bánatpénznek a bíróságnál elő-leges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szászváros, 1913. évi június hó 4-én.
A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.
Sebestyén Árpád s. k., kir. jbró.
A kiadvány hitelül: *Borsos Sándor*,
kir. tlkvezető.

Jó családból való fiu tanulóknak föl-
vétették **Grausam Károly** fűszer-
és csemege üzletében **Petrozsény**.

53 1-3

Kitűnő jó, izletes és olcsó házi-
koszt kapható **Müller Vilmos**
Országuti vendéglőjében, (volt
Vlád-féle vendéglő.) 43 3-3

!!KŐPOR!!

Építkezők figyelmébe!

Ajánlok a t. építkező, valamint vál-
lalkozó urak figyelmébe legkitűnőbb
minőségű sárga kőport, mely elis-
mert jóságánál, tartóságánál és tet-
szetőségénél fogva nélkülözhetetlen
ott, ahol kemény, tömör vakolást,
modern, tetszetős külsőt, olcsó
és legjobb munkát kívánnak,
mert a kőporral bevakolt és bevont
falakat nem kell festeni, nem piszko-
lódnak, a savaknak ellenáll, nem kell
azokat egyáltalán javítani. Ma már a
kőpor a modern építkezésnek teljesen
szolgálatába állott és attól elválaszt-
hatatlan.

Kapható egyedül, legolcsóbban ugy
helybeli raktárból, valamint az ál-
talam képviselt kőporbányából
bármilyen mennyiségben:

HAZATSCHEK KÁROLY
építőmesternél, Szászvároson.
Készséggel szolgálom legolcsóbb ár-
ajánlattal és bármilyen felvilágosítással.

164

!!KŐPOR!!

9-15

Sz. 4594/913. kig.

Hirdetmény.

Szászvárosi szab. kir. rend. tan. város tanácsa
ezennel közhírré teszi, hogy városi erdőkből
termelt tűzifát a következő árakban ad el:

1. Vegyes fát a kukuisi erdőkből, ölenként a helyszínén 13 K-ért.
2. Ugyanezen fát idegeneknek (nem szász-
városi lakosoknak) ölenként 15 K-ért.
3. Bükkfa a sebeshelyi faraktárból a hely-
színén ölenként 21 K-ért.
4. Vegyes kukuisi fa házhoz szállítva ölen-
ként 28 K-ért.
5. Bükkfa házhoz szállítva ölenként 32
K-ért.

A bükkfa f. évi október hó 15-től, a
vegyes fa már most szállítható.

A fabárcákat a vételár lefizetése ellenében
a városi pénztár szolgáltatja ki.

A fa helyes szállítása, valamint annak he-
lyes ölekre rakásáról a városi tanács kellően
gondoskodott.

Kelt Szászvároson, 1913. évi augusztus hó
7-én.

Polgármester helyett:

Szász Sándor,
városi tanácsos.

54

Pascu Olivér

okl. mérnök

Szászváros, Berényi-utca 8.

Elvállal mindenféle földmérési,
parcellázási és térképezési
munkákat.

Tervez és épít: lakóházakat, villá-
kat, gazdasági épületeket, rendes
keskenyvágyú gazdasági és
iparvasutakat, vasbeton födémek
és hidakat, csatornázásokat, víz-
vezetéseket stb.

Érdekelteknek mindenféle
műszaki ügyben készséggel
:: áll rendelkezésre. ::

102

16-35

Hasznos tájékoztató!!

— Ugyan kérem, szükségem van némi
ruhanemű-cikkekre, szíveskednék fölvilágosi-
tani, hol szerezhetném be a legjutányosabban?

— Tessék kérem egész bizalommal a

Benkő áruház-hoz
fordulni.

— És miért ajánlja Ön kizárólag ezen
áruházat?

— Azért kérem, mert meggyőződtem róla,
de nemcsak én, hanem számottevő ismerőseim
is, hogy ottan minden árucikket nagy
választékban, valamint ételmi-cikkeket is
lehet kapni a legolcsóbb árban és leg-
szolidabb kiszolgálás mellett.

20 6-25

Brassai Brutus

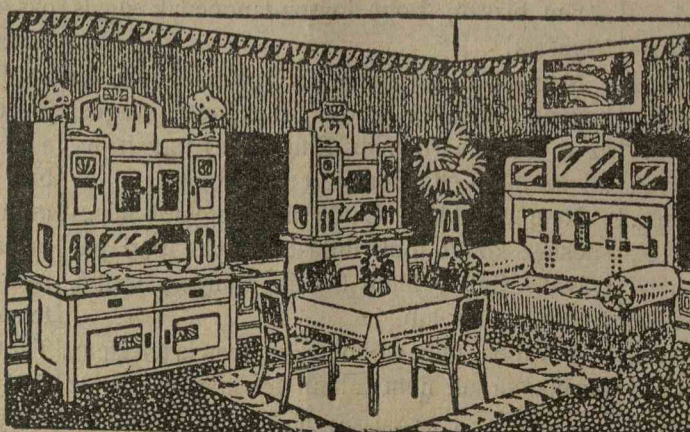
Szászvároson

Raktáron tartok: ebédlő-,
háló-, salon- és irodai bú-
torokat, valamint a legeg-
yszerűbb bútorokban is nagy
választék.

Szolid árak! Izléses kivitel!
Pontos kiszolgálás!

22-41

52

bútor-raktára

Ország-út 3. sz.

Ebédlők és hálószobák 300 K-tól feljebb.
Írásbeli megkeresések is a legna-
gyobb gyorsasággal intézettek el.
A n. é. közönség szíves pártfo-
gását tisztelettel kéri

Brassai Brutus

bútor-raktáros és temetkezési intézet
tulajdonos.